

**Deputat în Parlamentul
Republicii Moldova**

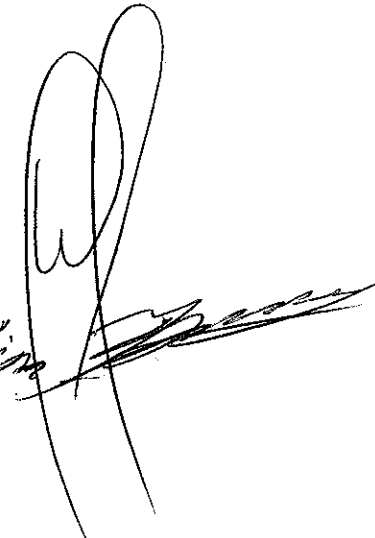
**Biroului Permanent
al Parlamentului Republicii Moldova**

În temeiul art.73 din Constituția Republicii Moldova și prevederile art.47 din Regulamentul Parlamentului, se înaintează cu titlu de inițiativă legislativă, proiectul de lege privind modificarea și completarea unor acte legislative.

Anexă:

1. Proiectul de lege
2. Nota informativă

Ulanov Denis
Fotescu Vladimir

Deputați în Parlament

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA		
D.D.P. Nr. <u>216</u>		
"01"	<u>10</u>	20 <u>19</u>
Ora		

LEGE
privind modificarea și completarea unor acte legislative

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. – Codul penal al Republicii Moldova nr. 985/2002 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr. 72–74, art. 195), cu modificările ulterioare, se completează cu articolul 326² cu următorul cuprins:

„**Articolul 326².** Nerealizarea programului electoral în exercitarea mandatului

Încălcarea intenționată în contextul exercitării mandatului a angajamentelor asumate în cadrul campaniei electorale, prin neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare a obiectivelor expuse în programul electoral în cadrul alegerilor parlamentare, prezidențiale sau locale, dacă acestea au fost realmente posibile și obiectiv necesare, fapt ce a condus la lezarea drepturilor și intereselor guvernaților,

se pedepsește cu închisoare de la 4 la 6 ani, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 10 la 15 ani”.

Art. II. – Codul electoral al Republicii Moldova nr. 1381/1997 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 451–463, art. 768), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 49

alineatul (1) se completează cu litera l) cu următorul cuprins:

„programul electoral al candidatului, care va conține obiective concrete, măsurabile, pe termen lung, mediu și scurt, cu indicarea obligatorie a termenului de executare”.

articolul se completează cu alineatul (1¹) cu următorul cuprins:

„(1¹) Conținutul și exigențele față de programele electorale se stabilesc printr-un regulament elaborat de către Comisia Electorală Centrală și publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova”.

2. La articolul 52, alineatul (4) se completează în final cu textul: „Desfășurarea acțiunilor de agitație electorală de către concurenții electorali sau persoanele sale de încredere, desemnate în conformitate cu art.50 din prezentul cod, se va realiza în limitele programului electoral depus la organul electoral, fără abateri de la obiectivele și sarcinile trasate”.

Art. III. – Articolul 45 alineatul (2) din Legea integrității nr. 82/2017 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 229–243, art. 360), cu modificările ulterioare, se completează cu o nouă literă b¹), având următorul cuprins: „b¹) nerealizarea programului electoral în exercitarea mandatului”.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

NOTA INFORMATIVĂ
la proiectul de Lege privind modificarea și completarea unor
acte legislative

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Denis ULANOV, deputat, membru al Frației „Partidul ȘOR”

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

De la obținerea independenței și până în prezent, în Republica Moldova nu a fost implementat un mecanism real de responsabilizare a clasei politice. Aceasta deoarece, actualmente răspunderea guvernărilor îmbracă doar forma răspunderii politice. Răspunderea politică, este o noțiune greu de definit, însă în fond ea sugerează obligația de a răspunde pentru actele de putere publice ce țin de raportul dintre guvernanți și guvernați, fără însă a exista consecințe inerente unei răspunderi juridice clasice. Aceasta în mare parte se datorează faptului că răspunderii politice nu-i sunt proprii trăsăturile răspunderii juridice, care intervin în cazurile de încălcare a normelor juridice.

Fiind conștienți de impunitatea față de nerealizarea programului electoral, politicienii se lansează în campanii electorale cu programe foarte atrăgătoare, datorită cărora și obțin votul alegătorilor, însă odată ajunși la putere își schimbă radical vectorul și direcțiile de acțiune, fără a expune în realitate promisiunile făgăduite și fără a ține cont de obiectivele pe care le-au trasat pentru exercitarea mandatului.

Influențarea opțiunii politice a alegătorului prin inducerea în eroare a acestuia de către concurentul electoral, urmată de nerealizarea programului electoral în exercițiul mandatului se caracterizează printr-un grad de pericol social; or, prin aceasta este afectată corectitudinea și transparența procesului electoral, asigurarea exercitării în concret a drepturilor electorale consacrate de lege, libere de orice inducere în eroare a opțiunii politice a alegătorilor și, într-un final este lezată buna desfășurare a activității în sfera publică.

Astfel, autorul proiectului pornește de la premisa că orice ramură a dreptului nu poate funcționa normal fără a avea o formă specifică de răspundere juridică. Prin urmare, locul răspunderii politice a șefului statului, a deputaților, precum și a aleșilor locali trebuie să fie luat de răspunderea penală. Pe fondul unui mai larg proces de “penalizare” a vieții politice, candidații electorali vor veni cu programe electorale reale și, odată obținând mandatul, politicianul va depune eforturi susținute pentru a-și onora obligațiile asumate față de propriul electorat. Prin

urmare, scopul acestui proiect de lege este de a responsabiliza politicienii în raport cu cetățenii la capitolul promisiunilor electorale, de a apăra interesele cetățenilor și de a nu admite să fie înșelați în cadrul campaniilor electorale. Deopotrivă, incriminarea încălcării intenționate în contextul exercitării mandatului a angajamentelor asumate în cadrul campaniei electorale, prin neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare a obiectivelor expuse în programul electoral în cadrul alegerilor parlamentare, prezidențiale sau locale, dacă acestea au fost realmente posibile și obiectiv necesare, constituie un mod eficient de apărare juridico-penală a intereselor guvernaților care au acordat vot de încredere concurentului electoral ce a obținut mandatul prin exploatarea vulnerabilităților alegătorilor, manifestat prin înșelarea acestora.

Vinovăția în cazul dat constituie ansamblul proceselor psihice care stau la baza relației dintre autor – Președintele țării, deputatul/deputații, respectiv aleșii locali și fapta comisă. În prim-plan sunt puse procesele psihice (voința, cunoașterea, reprezentarea), procesele de natură a releva apartenența faptei autorului, cât și caracterul conștient și voit al faptei și al rezultatului (lezarea drepturilor și intereselor guvernaților). În această concepție, răspunderea autorului faptei se asociază, în principal, cu posibilitatea subiectului de a-și îndeplini în modul corespunzător obligațiile constituționale, transpunând în viață programul electoral, grație căruia a obținut mandatul. Deci vinovăția subiectului rezidă în neluarea tuturor măsurilor necesare pentru îndeplinirea corespunzătoare a obiectivelor expuse în programul electoral în cadrul alegerilor parlamentare, prezidențiale sau locale, în condițiile în care avea posibilitate să o facă. Specificul vinovăției este determinat și de funcția de restabilire a ordinii constituționale.

3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Proiectul de lege propus nu are ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația UE.

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Acest proiect de lege este o premieră pentru Republica Moldova care își propune, prin efectul prevenției (în sensul art.61 alin.(2) Cod penal), responsabilizarea politicului față de angajamentele asumate în cadrul campaniilor electorale. Răspunderea penală pentru neexecutarea programului electoral care a fost prezentat cetățenilor și în baza căruia

guvernanții au primit mandat de încredere constituie o modalitate de apărare a drepturilor și intereselor guvernaților. Prin incriminarea acestei fapte, se vor crea premise sigure ca voința poporului să fie respectată, iar mandatele de președinte al țării, de deputat/deputați și de aleși locali să fie obținute de către persoane oneste.

Localizarea infracțiunii de nerealizare a programului electoral în exercitarea mandatului (art.326² Cod penal) în Capitolul XV al Părții Speciale a Codului penal este justificată de caracterul etapizat al acestei fapte. Întrucât activitatea infracțională începe odată cu lansarea în campania electorală și se finalizează în contextul exercitării mandatului, o astfel de conduită lezează relațiile și valorile sociale protejate de normele electorale ce privesc corectitudinea și transparența procesului electoral, asigurarea exercitării în concret a drepturilor electorale consacrate de lege, libere de orice inducere în eroare a opțiunii politice a alegătorilor și, întru-un final este afectată buna desfășurare a activității în sfera publică, fapt manifestat prin neexecutarea programului electoral în exercițiul mandatului. La dislocarea faptei prejudiciabile propuse spre incriminare în Capitolul XV al Părții Speciale a Codului penal s-a ținut cont și de calitatea specială a subiectului infracțiunii la momentul consumării faptei. Deoarece subiectul infracțiunii – președintele țării, deputatul în Parlament ori alesul local săvârșește o faptă prejudiciabilă în regim de putere publică, este evident că tocmai buna desfășurare a activității în sfera publică este valoarea socială lezată prin conduita infracțională admisă.

Pentru a respecta principiul coerenței actelor normative impus de art.3 al Legii cu privire la actele normative nr.100/2017, incriminarea faptei propuse trebuie să fie însoțită de intervenții sistemice asupra unor acte normative extrapenale de referință. Astfel, se propun completări la Codul electoral, menite să concretizeze exigențele impuse față de programele electorale și față de actul de agitație electorală, constituind o situație-premisă de tragere la răspundere penală pentru nerealizarea programului electoral în exercitarea mandatului. În altă ordine de idei, nerealizarea programului electoral în exercitarea mandatului denotă o lipsă a integrității în sectorul public și, astfel privite lucrurile, este imperios necesar de a identifica locul acestei conduite în paleta de fapte ce se conțin în Legea integrității nr. 82/2017. Printr-o interpretare sistemică a cadrului normativ de referință, nerealizarea programului electoral în exercitarea mandatului este un act conex actelor de corupție, context în care prin prezentul proiect se propune completarea alin.(2) art.45 din

Legea integrității nr. 82/2017 cu un nou act conex actului de corupție – nerealizarea programului electoral în exercitarea mandatului.

5. Fundamentarea economico-financiară

Implementarea proiectului de lege nu presupune alocări financiare din contul mijloacelor bugetare.

6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Implementarea prevederilor prezentului proiect de lege necesită o ajustare a cadrului normativ conex. Astfel, pentru aplicarea unor prevederi ale prezentului proiect, Comisia Electorală Centrală va elabora Regulamentul cu privire la conținutul și exigențele față de programul electoral depus la organul electoral pentru înregistrarea concurentului electoral.

7. Avizarea și consultarea publică a proiectului

În scopul respectării prevederilor Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul de lege va fi remis spre avizare organelor și autorităților interesate, și anume: Comisiei Electorale Centrale, Centrului Național Anticorupție, Procuraturii Anticorupție.

Ulanov Denis

Fostescu Valeriu

Deputați în Parlament